

Мавлид ҳақида ўйлар (йигирма биринчи мақола)

14:00 / 29.10.2021 1187

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай деганлар: «Мўмин бўлмагунингизча жаннатга кира олмассиз. Ўзаро муҳаббатли бўлмагунингизча мўмин бўла олмассиз». Яна бир ҳадисларида айтадилар: «Бир-бирингизни титкиламанглар! Бир бирингизга жосуслик қилманглар! Бир бирингизга ҳасад қилманглар! Бир бирингизга қарши тадбир юргизманглар! Бир бирингизга буғзу адоват қилманглар! Аллоҳнинг оғани бандалари бўлинглар!»

Биз мавлидни нима учун ўқиямиз ўзи? У зотнинг суннатларини ўрганиш, насиҳатларини етказиш учун эмасми? У зотнинг ҳадисларини ҳаётга татбиқ этиш учун, уларнинг нурини қалбларга таратиш учун эмасми? Ҳаммамиз бир бўлиб, биргаликда у зотга умматлик ҳиссини намойиш этиш учун эмасми? Бир жойга тўпланиб, биргаликда у зотга муҳаббат изҳор этиш учун эмасми? Аслида мавлид маросими мусулмонларни бир бирларига таништириш, уларнинг ўзаро алоқаларини, муҳаббатларини мустаҳкамлаш учун уюштирилмайдими? Бир биримиздан хабар олиб, ўзаро ёрдамлашиб, кўмаклашишга ку ярамай қолдик. Ҳеч бўлмаса мана шундай мунобасабатлар баҳонасида бир биримизга бағримизни очсак бўлмайдими?

Маҳалли қиём ҳақидагани баҳсимизни қуйдаги тавсиялар билан яқунласак:

1. Маҳалли қиёмнинг ўз баҳосини, мақомини бериш лозим. Модомики бирор нарсага шаръий ҳукм берилар экан, у ҳақда шариат номидан гапирилар экан, шариатнинг таърифини илмий асосда, холис айтиш керак, ҳар ким уни ўз хоҳишига тортишга, ўзи тушунгандек таърифлашга ўтмаслиги керак. Бунга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Ким шундай қилса, шариатга тухмат қилган бўлади. Маҳалли қиёмни ўзимизга ёққани учун кўкларга кўтариб, вожиб даражасига олиб чиқишимиз ҳам, ёқмай қолса, уни қоралаб, бу ишни муҳаббат билан қилиб ўтган қанчадан қанча уламоларни аҳмоққа, бидъатчига чиқаришимиз ҳам тамоман хато, дуруст эмас.

2. Ўтган уламоларимизнинг шаънларида яхши гумонда бўлишимиз, ҳолларини тушунишга ҳаракат қилишимиз, уларнинг ҳақларида сўз айтишдан олдин одбон ўйлаб олишимиз даркор. Афсуски, бугунги кунда ушбу тамойилга эътибор сусайиб кетмоқда. Ҳар ким кўнглига келган гапни ҳеч тўхтатмай айтаверади. Мисол учун, биз юқорида маҳалли қиём ҳақида қатор маълумотар билан танишиб ўтдик. Инсофи бор одам бу амалнинг беҳудадан беҳуда майдонга келмаганини тушуниб олди. Аммо бу ҳақда ҳали ҳеч нарса ўрганмай туриб, уни қоралайдиганлар ҳам бор, ҳатто ўзича мазах қиладиганлар ҳам бор.

Азизим! Сиз шахсан ўзингиз бу ҳақда нималарни биласиз, нималарни ўргангансиз? Қандай қилиб ҳали ўзингиз яхши тушунмаган нарса ҳақида тортишасиз? Сиз ўтган уламоларимиз ҳақида ҳукм чиқаришга шошилманг! Улардаги иштиёқ, шавқу завқ сизда йўқ, шунинг учун сиз уларни тушуна олмайсиз, ҳолларини ҳис эта олмайсиз. Сиз аввал Аллоҳдан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга ўша зотлардек муҳаббатли бўлишни сўранг. Ўзингизда Аллоҳга ва Унинг Расулига улардек шавқ топинг. Улардек ҳаётдан комил иймон билан, саломат ўтишни ўйланг. Қўлингиздан келса, уларнинг ҳақларига истиғфор айтинг. Сиз учун зарури ҳам, фойдалиси ҳам шу.

Агар маҳалли қиёмда туришни истамасангиз, буни ножоиз деб билсангиз, ихтиёр ўзингизда. Марҳамат, турмай қўяверинг. Аммо кимдир буни жоиз деб айтган уламоларнинг фикрларига эргашиб, қалбида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга шавқи жўш урганидан туриб, салават айтмоқчи бўлса, унга халақит берманг, фитна қўзғаманг!

3. Маҳалли қиёмда туришни одамларнинг урфларига, завқларига қўйиб бериш керак. Бу борада ҳар жойдаги кишилар ўзларининг урфларидан, билимларидан келиб чиқиб йўл танлайверадилар. Мажлисдаги кишилар қайси фикрда бўлсалар, шунга кўра иш кўрилаверилади. Умуман олганда, маҳалли қиём замон ва маконга, мажлисга кўра ўзгариб туради. Бу ишни вазият кўтарганда, мажлис руҳи тақозо қилганда амалга ошириш муносибдир.

4. Маҳалли қиёмга туришни доимий одат қилиб олмаслик керак. Акс ҳолда, одамлар бунини диний амал деб тушуниб қолишлари мумкин. Шунинг учун маҳалли қиёмда туришни одат қилиб олган кишилар ҳам гоҳида уни тарк этиб туришлари мақсадга мувофиқ.

5. Маҳалли қиёмда нимани ўқиш, қайси шеърни айтиш ҳар кимнинг завқига ҳавола. Бу ҳақда ҳеч қандай қатъий кўрсатма йўқ ва бўлиши мумкин ҳам эмас.

6. Бу масалада ҳам ихтилофнинг, фитнанинг олдини олиш лозим. Ҳар бир юрт аҳли ўз диёридаги кўпчилик уламоларнинг фикрларига эргашиши керак. Уламолар юртдаги вазиятдан келиб чиқиб, далиллар асосида маҳалли қиёмда туришни жорий қилишлари ҳам, қилмасликлари ҳам мумкин.

Аллоҳ таолодан аҳволимизни ислоҳ этишини, тўғри йўлга бошлашини сўраймиз.

(Тамом)

Ҳасанхон Яҳё Абдулмажид

1435 Рабиулаввал ойи